

ประโยค ป.ธ. ๗
แปล มคธเป็นไทย
สอบ วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๐

๑. เอตานิ หิ คีณิ ปิฎกานิ ขดากุมํ อานาโฆหารปรมคตเทศนา-
 ขดาปราชชดานุโลมขถารมมสาสนานิ สํวราสํวรทัญญิวินิเวจนนามรูปปริจเจท-
 ทถา จาติ วุจจนฺติ ฯ เอกุถ หิ วินยปิฎกํ อานารเหน ภควตา อานาพาหุลลโต
 เทสิตคฺคา อานาเทศนา สุตคปิฎกํ โฆหารกฺสเลน ภควตา โฆหารพาหุลลโต
 เทสิตคฺคา โฆหารเทศนา อภิธมมปิฎกํ ปรมคตกฺสเลน ภควตา ปรมคตพาหุลลโต
 เทสิตคฺคา ปรมคตเทศนาติ วุจจติ ฯ ตถา ปจฺมํ เย เต ปจฺราปฺราธา สคฺคา
 เต ขดาปฺราธํ เอกุถ สาสิตาคิ ขดาปฺราธสาสนํ ทฺติยํ อนนฺกขฺฆมาสยานุสย-
 จริยาธิมฺมุคฺติกา สคฺคา ขदानุโลมํ เอกุถ สาสิตาคิ ขदानุโลมสาสนํ ตติยํ
 ธมมปฺลยขมคฺเค อหํ มมาติ สณฺณินิ สคฺคา ขถารมมํ เอกุถ สาสิตาคิ
 ขถารมมสาสนนฺติ วุจจติ ฯ ตถา ปจฺมํ อขฺฆมาจรรปฺฏิปฺกฺษญฺโต สํวราสํวโร
 เอกุถ กถิตฺติ สํวราสํวรทถา ทฺติยํ ทฺวาสญฺจิทัญญิปฺฏิปฺกฺษญฺตา ทัญญิวินิเวจนา
 เอกุถ กถิตาคิ ทัญญิวินิเวจนทถา ตติยํ รากาทีปฺฏิปฺกฺษญฺโต นามรูปปริจเจโท
 เอกุถ กถิตฺติ นามรูปปริจเจททถาติ วุจจติ ฯ

๒. อณฺณตฺร สุปีนฺนฺตาคิ เอกุถ สุปีโนเอว สุปีนฺนฺโต ตํ จเปตฺวา
 อปเนตฺวาติ วุคฺคํ โหติ ฯ ตถจ ปน สุปีนํ ปสฺสนฺโต จคฺคูหิ การณฺเหหิ
 ปสฺสตี ธาตุกฺโขภโต วา อนฺนฺตปฺพุทฺโต วา เทวโตปสฺสหารโต วา
 ปฺพุทฺทนิมิคฺคโต วาติ ฯ ตคฺคต ปิตฺตาทินํ โขภกรณฺปจฺจยโยเคน พุทิตธาตุโก
 ธาตุกฺโขภโต สุปีนํ ปสฺสตี ฯ ปสฺสนฺโต จ นานาวิธํ สุปีนํ ปสฺสตี ปพุทฺตา
 ปตฺนฺโต วิย อากาเสน กจฺจนฺโต วิย วาหมิกคฺคตฺติโจราทีหิ อนฺนฺพุทฺโธ วิย

จ โหติ ฯ อนุภูตปุพฺพโต ปสฺสนุโต ปุพฺเพ อนุภูตปุพฺพ อารมฺมณํ
 ปสฺสติ ฯ เทวโตปสฺหารโต ปสฺสนุตฺสฺส เทวตา อตฺตกามตฺย วา
 อนตฺตกามตฺย วา อตฺตตฺย วา อนตฺตตฺย วา นานาวิธานิ อารมฺมณานิ
 อุปสฺหรนฺติ ฯ โส ตาสํ เทวตานิ อานุภาเวน ตานิ อารมฺมณานิ ปสฺสติ ฯ
 ปุพฺพนิมิตฺตโต ปสฺสนุโต ปุณฺณปุณฺณวเสน อุปฺชฺชิตฺตกามตฺสฺส อตฺตตฺส
 วา อนตฺตตฺส วา ปุพฺพนิมิตฺตญฺํ สุปฺนิ ปสฺสติ โพรสฺสคฺคมาตา วิย
 ปุคฺคตปฏฺฐิลาภนิมิตฺตํ โพรสฺสคฺโต วิย ปณฺจ มหาสุปฺเน โกสฺลราชา วิย จ
 โสฬส สุปฺเนติ ฯ คคฺค อํ ธาคฺคอุฆฺกโต อนุภูตปุพฺพโต จ สุปฺนิ ปสฺสติ
 น ตํ สจฺจํ โหติ ฯ อํ เทวโตปสฺหารโต ปสฺสติ ตํ สจฺจํ วา โหติ
 อลิกํ วา ฯ กุฑฺธา หิ เทวตา อุปาเยน วินาสฺตฺกามา วิปริตฺตมฺปิ กคฺวา
 ทสฺสเนติ ฯ อํ ปน ปุพฺพนิมิตฺตโต ปสฺสติ ตํ เอกนฺตสจฺจเมว โหติ ฯ เอเตสํ
 จตฺตุนํ มุลการณานิ สํสคฺคเกทโตปิ สุปฺนเกโท โหติเยว ฯ คคฺจ ปเนตํ
 จตฺตพฺพิทฺตมฺปิ สุปฺนิ เสกฺขปฺนุชฺชนา ว ปสฺสนุติ อปฺปหีนวิปฺลลาสคฺตา ฯ
 อเสกฺขาน ปสฺสนุติ ปหีนวิปฺลลาสคฺตา ฯ ก็ ปเนตํ ปสฺสนุโต สฺสโต
 ปสฺสติ ปฏฺฐิพฺพุโร อุทาทุ เนวสฺสโต นปฏฺฐิพฺพุโรติ ฯ กิณฺเจตฺต ฯ ยหิ
 ตาว สฺสโต ปสฺสติ อภิธมฺมวิโรโร อาปฺชฺชติ ฯ ภวํจจิตฺเตน หิ สฺปติ ฯ
 ตํ รูปนิมิตฺตาทิอารมฺมณํ รากาทิสมฺปยุคฺตํ วา น โหติ ฯ สุปฺนิ ปสฺสนุตฺสฺส
 จ อิทฺตานิ จิตฺตานิ อุปฺชฺชนฺติ ฯ อถ ปฏฺฐิพฺพุโร ปสฺสติ วินยวิโรโร
 อาปฺชฺชติ ฯ อํ หิ ปฏฺฐิพฺพุโร ปสฺสติ ตํ สพฺโพหาริกจิตฺเตน ปสฺสติ ฯ
 สพฺโพหาริกจิตฺเตน จ กเต วิตฺตฺกเม อนาปคฺติ นาม นคฺติ ฯ สุปฺนิ ปสฺสนุเตน
 ปน กเต วิตฺตฺกเม เอกนฺตมฺนาปคฺติเยว ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๗

แปล มคธเป็นไทย

๑. แท้จริง ปิฎกทั้ง ๓ เหล่านี้ ท่านเรียกว่า อาณาเทศนา ไวยาหารเทศนา
 ปรมัตถเทศนา และขดาปราชศาสน์ ขदानุโลมศาสน์ ขดาธรรมศาสน์ และว่า
 สังวราสังวรกถา ทิฎฐิวินิเวฐนกถา และนามรูปปริเฉทกถา ตามลำดับ ๆ
 ความจริง บรรดาปิฎกทั้ง ๓ เหล่านี้ พระวินัยปิฎก ท่านเรียกว่า อาณาเทศนา
 เพราะพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้ควรแก่อาณา ทรงแสดงแล้วโดยเป็นปิฎกมาก
 ด้วยอาชญา พระสุตตันตปิฎก ท่านเรียกว่า ไวยาหารเทศนา เพราะพระผู้มีพระภาคเจ้า
 ผู้ฉลาดในไวยาหาร ทรงแสดงแล้วโดยเป็นปิฎกมากด้วยไวยาหาร พระอภิธรรมปิฎก
 ท่านเรียกว่า ปรมัตถเทศนา เพราะพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้ฉลาดในปรมัตถ์
 ทรงแสดงแล้วโดยเป็นปิฎกมากด้วยปรมัตถ์ ๆ อนึ่ง ปิฎกแรก ท่านเรียกว่า
 ขดาปราชศาสน์ เพราะสัตว์ทั้งหลายผู้ที่มีความผิดมากนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้า
 ทรงสั่งสอนตามความผิดในปิฎกนี้ ปิฎกที่สอง ท่านเรียกว่า ขदानุโลมศาสน์
 เพราะสัตว์ทั้งหลาย ผู้มีอหยาตย์อนุสัยจรियाและอริมุตติไม่ใช่อย่างเดียวกัน
 พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงสั่งสอนตามสมควรในปิฎกนี้ ปิฎกที่สาม ท่านเรียกว่า
 ขดาธรรมศาสน์ เพราะสัตว์ทั้งหลายผู้มีความสำคัญในสิ่งสักว่ากองธรรมว่า เรา
 ว่า ของเรา พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงสั่งสอนตามธรรมในปิฎกนี้ ๆ อนึ่ง
 ปิฎกแรก ท่านเรียกว่า สังวราสังวรกถา เพราะความสำรวมน้อยใหญ่อันเป็น
 ปฏิปักษ์ต่ออชมาจาร พระผู้มีพระภาคเจ้าครัสไว้ในปิฎกนี้ ปิฎกที่สอง
 ท่านเรียกว่า ทิฎฐิวินิเวฐนกถา เพราะการคลี่คลายทิฎฐิอันเป็นปฏิปักษ์ต่อทิฎฐิ
 ๖๒ พระผู้มีพระภาคเจ้าครัสไว้ในปิฎกนี้ ปิฎกที่สาม ท่านเรียกว่า
 นามรูปปริเฉทกถา เพราะการกำหนดคนามรูปอันเป็นปฏิปักษ์ต่อกิเลสมีราคะ
 เป็นต้น พระผู้มีพระภาคเจ้าครัสไว้ในปิฎกนี้ ๆ

๒. ในคำว่า อดฺยตฺร สุปินฺนุตา นี้ พึงทราบวินิจฉัยดังต่อไปนี้
 ความฝืนนั่นเอง ชื่อว่า สุปินันตะ อธิบายว่า เว้น คือ ปราศจากความฝืนนั้น ๆ
 ก็แลบุคคลเมื่อจะฝืนเห็นนั้น ย่อมฝืนเห็นเพราะเหตุ ๔ ประการ คือ เพราะธาตุ
 กำเริบ หรือเพราะอารมณ์ที่ตนเคยรู้เห็นมา เพราะเทวดาสังหรัณฺ์ หรือเพราะ
 บุพพนิมิต ฯ ในบรรดาเหตุ ๔ ประการเหล่านั้น บุคคลผู้มีธาตุกำเริบ
 เพราะประกอบด้วยปัจจัยที่เป็นเหตุทำความกำเริบแห่งอาการมีดีเป็นต้น ชื่อว่า
 ฝืนเห็นเพราะธาตุกำเริบ ฯ ก็เมื่อฝืนเห็น ย่อมฝืนเห็นต่าง ๆ เป็นประจุกตก
 จากภูเขาย้าง ประจุกเหาะไปทางอากาศบ้าง ประจุกถูกสัตว์ร้ายหรือช้าง
 หรือโจรเป็นต้นไล่ติดตามบ้าง ฯ เมื่อฝืนเห็นเพราะอารมณ์ที่ตนเคยรู้เห็นมา
 ย่อมฝืนเห็นอารมณ์ที่ตนเคยรู้เห็นมาในกาลก่อน ฯ เมื่อฝืนเห็นเพราะเทวดา
 สังหรัณฺ์ เทวดาย่อมสังหรัณฺ์ให้เห็นซึ่งอารมณ์ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์หรือ
 เพื่อความพินาศ โดยความที่เทวดาใครจะนำประโยชน์มาให้ หรือใครจะทำ
 ความพินาศให้ ฯ เขาย่อมฝืนเห็นอารมณ์เหล่านั้น ด้วยอานุภาพของเทวดา
 เหล่านั้น ฯ เมื่อฝืนเห็นเพราะบุพพนิมิต ย่อมเห็นสุบินที่เป็นบุพพนิมิตแห่ง
 ความเจริญหรือความเสื่อมอันจะเกิดขึ้นด้วยอำนาจบุญหรือบาป ประจุกมารดา
 พระโพธิสัตว์ ทรงเห็นนิมิตแห่งการได้พระโอรส ประจุกพระโพธิสัตว์ ทรงเห็น
 มหาสุบิน ๕ ข้อ และประจุกพระเจ้าโกศลทรงเห็นสุบิน ๑๖ ข้อ ฉะนั้นแล ฯ
 ในบรรดาเหตุ ๔ ประการเหล่านั้น สุบินที่เห็นเพราะธาตุกำเริบ และ
 เพราะอารมณ์ที่เคยรู้เห็นมา ย่อมไม่เป็นจริง ฯ สุบินที่เห็นเพราะเทวดาสังหรัณฺ์
 เป็นจริงบ้าง ไม่เป็นจริงบ้าง ฯ เพราะเทวดาโกรธแล้ว พรารถนาจะให้พินาศ
 ด้วยอุบาย ย่อมแสดงให้เห็นวิปริตก็มี ฯ ส่วนสุบินที่เห็นเพราะบุพพนิมิต
 ย่อมเป็นจริงโดยส่วนเดียวแท้ ฯ ความต่างแห่งสุบิน ย่อมเป็นได้แม้เพราะ
 ความต่างแห่งความสังสรรค์แห่งมูลเหตุ ๔ ประการเหล่านี้ที่เดียว ฯ ก็แล
 พระเสขะและปฤชชนเท่านั้น ย่อมเห็นสุบินทั้ง ๔ อย่างนี้ เพราะความที่ตน
 ยังละวิปลาสะไม่ได้ ฯ ส่วนพระอเสขะท่านไม่ฝืน เพราะท่านละวิปลาสะได้แล้ว ฯ
 ถาว่า ก็บุคคลเมื่อฝืนนั้น หลับฝืน หรือตื่นฝืน หรือว่า ไม่หลับไม่ตื่นฝืน ฯ

แก้วว่า ในเรื่องความฝันนี้ควรกล่าวเพิ่มอีกสักเล็กน้อย ๑ ในชั้นแรก ถ้าคนหลับ
 ฝัน ก็ต้องขัดแย้งกับพระอภิธรรม ๑ เพราะว่า บุคคลย่อมหลับด้วยภวังคจิต ๑
 ภวังคจิตนั้น หารูปนิมิตเป็นต้นเป็นอารมณ์หรือสัมปยุตด้วยราคะเป็นต้นไม่ ๑
 ก็เมื่อบุคคลฝัน จิตเช่นนี้ย่อมเกิดขึ้น ๑ ถ้าบุคคลตื่นฝัน ก็ต้องขัดแย้งกับ
 พระวินัย ๑ เพราะว่า คนตื่นฝันสิ่งใด ย่อมเห็นสิ่งนั้นด้วยสัพโพหาริกจิต *
 (ด้วยจิตมีวิธิตามปกติ) ๑ ก็เมื่อภิกษุทำการละเมิดด้วยสัพโพหาริกจิต
 เชื่อว่าอนาบัติ ย่อมไม่มี ๑ แต่เมื่อภิกษุผู้ฝันทำการล่วงละเมิด ก็เป็นอนาบัติแท้
 ทีเดียวนะ ๑

* วิมติวิโนทนี, สัพโพหาริกจิตเตน ปฏิพุทธุสส ปกคิวิธิจิตเตน
 บทว่า สัพโพหาริกจิต คือ ด้วยวิธิตตามปกติของผู้ตื่นอยู่

พระพรหมเวที ชวนปญโญ วัดไตรมิตรวิทยาราม
 สนามหลวงแผนกบาลี

เฉลย
 ตรวจแก้.